

Implementarea Convenției de la Istanbul în practica asistenței sociale

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

- ▶ Aproximativ 1 din 3 (30%) femei la nivel mondial au fost supuse fie violenței fizice și/sau sexuale a partenerului intim, fie violenței sexuale a unui non-partener, de-a lungul vieții
- ▶ În cele mai multe din cazuri, actele de violență sunt comise de către partenerul intim. La nivel mondial, aproape o treime (27%) dintre femeile cu vârsta cuprinsă între 15–49 ani, care au fost într-o relație, raportează că au fost supuse unei forme de violență fizică și/sau sexuală de către partenerul lor intim

<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>

1. CONVENȚIA DE LA ISTANBUL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Convenția de la Istanbul (CI) este un tratat internațional major privind drepturile omului, stabilit de Consiliul Europei. Acesta prevede standarde juridice cuprinzătoare pentru a asigura dreptul femeilor de a nu fi supuse violenței. Toate guvernele care au ratificat acest tratat sunt obligate să respecte prevederile acestuia.

— La 31 ianuarie 2022, Republica Moldova a ratificat Convenția de la Istanbul și aceasta a intrat în vigoare la 1 mai 2022. Prin urmare, Republica Moldova se angajează, ca stat, să ia măsurile legislative necesare și alte măsuri pentru prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie (VFF/VF), astfel cum este prevăzut în CI.

- ▶ Încorporarea principiului egalității între femei și bărbați în constituțiile și legislația națională și asigurarea realizării practice a acestui principiu
- ▶ Interzicerea discriminării împotriva femeilor, inclusiv utilizarea sancțiunilor
- ▶ Abolirea legilor și practicilor care discriminează femeile.

2. UTILIZAREA CONVENȚIEI DE LA ISTANBUL PENTRU A ÎMBUNĂȚĂȚI PRACTICA DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

CI nu doar impune instituțiilor statului să pună în aplicare cerințele sale prin legislație și politici, dar solicită, de asemenea, persoanelor, în special celor care activează în serviciul public, precum asistenții sociali, să-și asume și responsabilitatea pentru prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (VFF/VF).

— Utilizând principiile cheie ale CI, asistenții sociali își vor:

- ▶ Îmbunătăți înțelegerea cu privire la VFF/VF
- ▶ Îmbunătăți/consolida răspunsurilor de asistență socială pentru victime
- ▶ Îmbunătăți practica și crește rezultatele pozitive pentru victime
- ▶ Oferi contribuția la schimbări pozitive de nivel individual și profesional

3. PRINCIPII CHEIE PENTRU PRACTICA ASISTENȚEI SOCIALE UTILIZÂND CONVENȚIA DE LA ISTANBUL

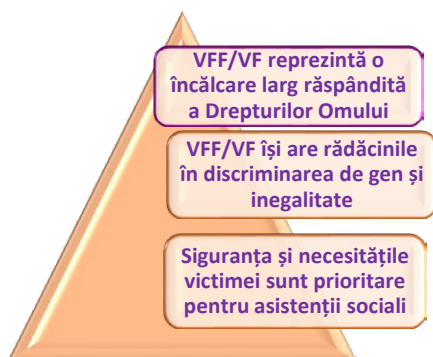
Articolul 3.a din Convenția de la Istanbul:

„Violența față de femei este înțeleasă ca o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor și înseamnă toate actele de violență bazate pe gen care au ca rezultat sau sunt susceptibile să conducă la vătămări fizice, sexuale, psihologice sau economice sau suferința femeilor, inclusiv amenințările cu astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate, indiferent dacă apar în viața publică sau privată.”

— CI recunoaște că violența împotriva femeilor reprezintă o încălcare a drepturilor omului, care decurge din discriminarea de gen și inegalitatea de

gen. Discriminarea și inegalitatea se bazează pe stereotipuri de gen dăunătoare legate de bărbați și femei, adesea utilizate pentru a justifica VFF/VF. Conform CI, victimelor trebuie să li se recunoască statutul de titulari de drepturi și să le fie asigurat accesul la protecție și sprijin adecvate.

TREI PRINCIPII CHEIE ALE CONVENȚIEI DE LA ISTANBUL

ACESTE TREI PRINCIPII CHEIE ÎN PRACTICĂ

- ▶ Asistenții sociali trebuie să recunoască faptul că VFF/VF reprezintă o încălcare sistematică a drepturilor omului
- ▶ Asistenții sociali trebuie să înțeleagă că VFF/VF rezultă din discriminarea de gen și inegalitatea de gen
- ▶ Pentru a proteja și sprijini victimele, asistenții sociali trebuie să își bazeze acțiunile pe înțelegerea inegalității de gen ca și cauză și consecință a VFF/VF
- ▶ Practica de asistență socială trebuie să vizeze restabilirea drepturilor victimelor și oferirea unui mijloc de recuperare
- ▶ Asistenții sociali trebuie să depună eforturi pentru a combate VFF/VF și discriminarea de gen în practica lor

4. INTERSECȚIONALITATEA ÎN PRACTICA ASISTENȚEI SOCIALE

Potrivit articolului 4 din CI, măsurile de protecție a drepturilor victimelor:

„...se asigură fără discriminare în baza niciunui motiv, cum ar fi sex, gen, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, naționalitate sau origine socială, asociere cu o minoritate națională, proprietate, naștere, orientare sexuală, identitate de gen, vârstă, stare de sănătate, dizabilitate, stare civilă, statut de migrant sau de refugiat sau alt statut.”

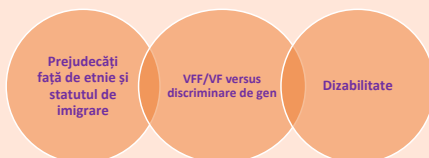
— Fiecare victimă VFF/VF trebuie să beneficieze de acces la protecție și asistență, indiferent de mediul în care se află. Conceptul de „intersecționalitate” oferă o abordare utilă pentru înțelegerea necesităților diferite ale fiecărei victime. Pe lângă discriminarea de gen, victimele se pot confrunta cu alte forme de dezavantaj sau discriminare, care se intersectează cu VFF/VF.

STUDIU DE CAZ

Anna, o tânără imigrantă, trăiește într-o situație de violență în familie. Ea are dizabilități fizice și are probleme în a înțelege limba țării în care locuiește. Soțul ei a amenințat-o că îi va afecta statutul de imigrant dacă spune cuiva despre violența pe care o suferă din partea lui. Totodată, ea este, dependentă de soțul ei pentru mobilitate, din cauza dizabilității sale fizice.

Anna dezvăluie situația unui asistent social. Este important să reacționăm într-un mod care recunoaște că VFF/VF, ca o formă de discriminare de gen, se intersectează cu alte forme de discriminare și opresiune. Pentru a răspunde nevoilor sale legate de violența în familie, trebuie să luăm în considerare și celelalte nevoi ale ei care se suprapun.

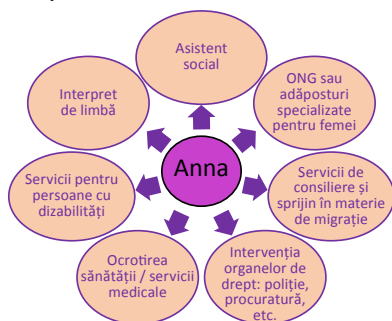
Intersectarea discriminării și dezavantajului:

5. UTILIZAREA UNEI ABORDĂRI MULTIDISCIPLINARE ÎN ASISTENȚA SOCIALĂ PENTRU A SPRIJINI VICTIMELE VFF/VF

CImpune ca entitățile să lucreze în colaborare pentru a răspunde nevoile victimelor, pentru a le proteja și a le ajuta să se recupereze. O abordare multidisciplinară poate răspunde unei game de nevoi pe care le are Anna pentru a fi în siguranță. Aceasta trebuie să ia în considerare prejudecățile și dezavantajele pe care ea le poate experimenta alături de traumă și teama de violență în familie. Lucrând în colaborare, nevoile ei pot fi satisfăcute holistic.

— În studiul de caz de mai sus, o abordare multidisciplinară poate ajuta la satisfacerea nevoilor complexe ale Annei:

6. PRINCIPII DE PRACTICĂ PENTRU ASISTENȚII SOCIALE CARE LUCREAZĂ CU VFF/VF

Până acum, am subliniat principiile cheie ale CI, care trebuie utilizate în practica de asistență socială (a se vedea secțiunea 3):

— Conform CI, victimelor VFF/VF trebuie să li se garanteze o intervenție de înaltă calitate, care are ca scop protejarea și promovarea drepturilor lor, demnitatea și siguranța lor. Principiile practice de mai jos oferă îndrumări cu privire la modalitatea adecvată de a răspunde, victimelor, recunoscând faptul că acestea au trecut prin traume, frica, anxietatea și scădere de stima de sine.

LIPSA PREJUDECĂȚILOR

A sistenții sociali trebuie să evite să judece sau să facă presiuni asupra femeilor care apelează la ei pentru sprijin. Situațiile lor sunt adesea complexe. Este posibil ca ea să ia decizii cu care un asistent social nu este de acord, dar acest lucru nu trebuie să aibă niciodată ca rezultat un serviciu de calitate inferioară.

— Auto-învinovățirea este un factor obișnuit care împiedică femeile să solicite ajutor. Asistenții sociali trebuie să se abțină de la orice formă de culpabilizare a femeilor pentru situația lor și să transmită mesajul că VIF/VF este întotdeauna responsabilitatea agresorului.

— Un motiv obișnuit pentru care femeile se tem să solicite ajutor în situații de VFF/VF este că le pot fi luați copiii. O femeie poate simți că va fi considerată o „mamă rea”. Asistenții sociali trebuie să țină cont de acest lucru și să înțeleagă că alegerile pe care le face o femeie se vor baza, adesea, pe nevoile copiilor ei.

CONFIDENȚIALITATE ȘI SECURITATE

Convenția de la Istanbul impune ca asistenții sociali să fie atenți la riscurile pentru victimă și să poată garanta confidențialitatea, pe cât posibil. Informațiile trebuie partajate numai cu consimțământul informat al victimei. În același timp, asistenții sociali trebuie să depună eforturi pentru a oferi măsurile necesare pentru a proteja victima și pentru a o ajuta să se simtă în siguranță și îngrijită.

O ABORDARE CENTRATĂ PE VICTIMĂ

Conform CI, asistenții sociali au responsabilitatea de a se centra și prioritiza nevoile victimelor, oferindu-le posibilitatea de a-și exprima aceste nevoi. Victima are drepturi și autonomie pentru a lua decizii privind exercitarea acestor drepturi. Femeile victime au cele mai bune cunoștințe cu privire la situația și experiențele lor. Acestea trebuie tratate mai degrabă ca agenți activi, nuca destinatari pasivi ai sprijinului și intervenției. Așa cum victimele trebuie să fie consultate și ascultate cu privire la politicile de protecție, asistenții sociali trebuie să le acorde atenție, să le respecte alegerile și să le plaseze în centrul sprijinului.

www.coe.int

Consiliul Europei este organizația lider în domeniul drepturilor omului pe continentul european. Aceasta include 46 de state membre, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat conceput să protejeze drepturile omului, democrația și preeminența dreptului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE